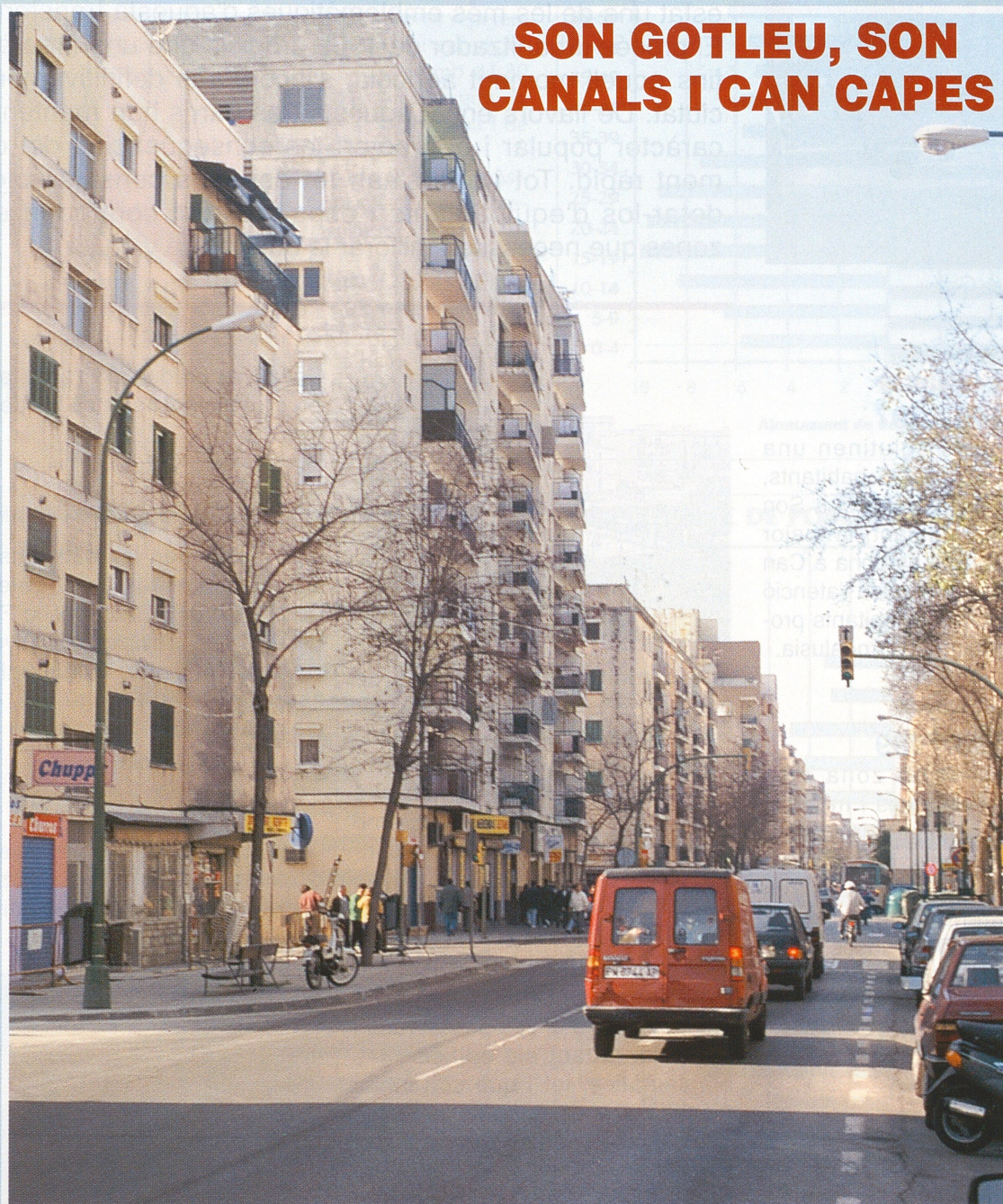

*E*ls Barris de *P*alma

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Número 13 • 1995

Son Gotleu

Els tres barris en qüestió ocupen una extensió de 54,73 hectàrees, 31,39 de les quals són de Son Gotleu. Son Canals, situat a l'eixample, al costat de la carretera d'Inca, és considerat un barri popular. Al seu costat cresqué Can Capes i, ja durant el decenni de 1960, sorgí Son Gotleu, que, des de l'inici, acollí majoritàriament immigrants peninsulars. Per altra banda, la població mallorquina és majoritària als tres barris, si bé hi es rellevant especialment a Son Canals, amb una mitjana superior a la global de Palma. Arran del *boom* turístic, es transformà profundament la morfologia urbana de la ciutat de Palma; aquesta zona, dels anys 60 ençà, ha estat una de les més emblemàtiques d'aquesta transformació. El procés urbanitzador de 1962 propicià que una àrea àmplia, fins aquell moment agrícola, s'incorporàs definitivament a la ciutat. De llavors ençà, aquests tres barris han mantengut un caràcter popular i han sofert les conseqüències del creixement ràpid. Tot i que s'han fet esforços considerables per dotar-los d'equipaments i espais verds, continuen essent zones que necessiten millorar la qualitat de vida.

Població

195 - 197

Els tres barris aglutinen una població total de 12.725 habitants, la meitat dels quals resideix a Son Gotleu. Això no obstant, la major densitat de població es dona a Can Capes. Per altra part, crida l'atenció l'elevat percentatge d'habitants provinents originàriament d'Andalusia.

Revisió

198 - 199

Son Gotleu és la zona més necessitada de reformes i millores. Hi destaca especialment la creació de nous equipaments. Hi ha previst la creació d'un mercat i la millora dels equipaments assistencials, docents, esportius i religiosos.

Plànol

200 - 201

Història

202 - 203

El nucli de Can Capes té l'origen al final del segle XIX, en el moment

que s'inicien altres centres de població a l'extramurs de Palma. Son Canals, per altra banda, assolí una importància rellevant a partir del decenni de 1940, mentre que Son Gotleu és un barri jove, amb una sociologia peculiar en el context global de la ciutat.

Patrimoni

204 - 205

La toponímia dels tres barris recorda encara el seu passat rural i agrícola. Quant als edificis més emblemàtics, tot i que són molts menys que a altres barris, hi destaquen el col·legi *La Milagrosa*, a Can Capes, i el Centre d'Educació d'Adults de Son Canals. A Son

Gotleu, hi predomina l'arquitectura de protecció oficial de la dècada dels 60.

Vida Social

206

Hi destaquen les activitats promogudes per les parròquies de Corpus Christi i Sant Vicenç Ferrer. Hi ha també múltiples iniciatives de caràcter esportiu i cultural i un associacionisme veïnal compromès.

Associacions

207

Principals entitats associatives que hi ha actualment als tres barris, amb una rellevància significativa de les associacions de veïns.

POBLACIO

Els barris de Son Canals, Son Gotleu i Can Capes presenten diferències, tant pel que fa al seu aspecte com a la seva població.

A Son Canals, barri de la zona de l'eixample, hi trobam una combinació d'habitatges unifamiliars, les més antigues, i de blocs de pisos com a conseqüència del creixement urbanístic de la ciutat.

Per altra banda, Can Capes conjuga les característiques d'antic assentament perifèric amb les de petit barri dormitori.

El barri de Son Gotleu, que a partir dels anys seixanta va acollir un elevat nombre d'immigrants peninsulars, és format per habitatges acaramullats i de dimensions reduïdes amb un alt nivell d'ocupació, característiques pròpies d'una petita ciutat dormitori.

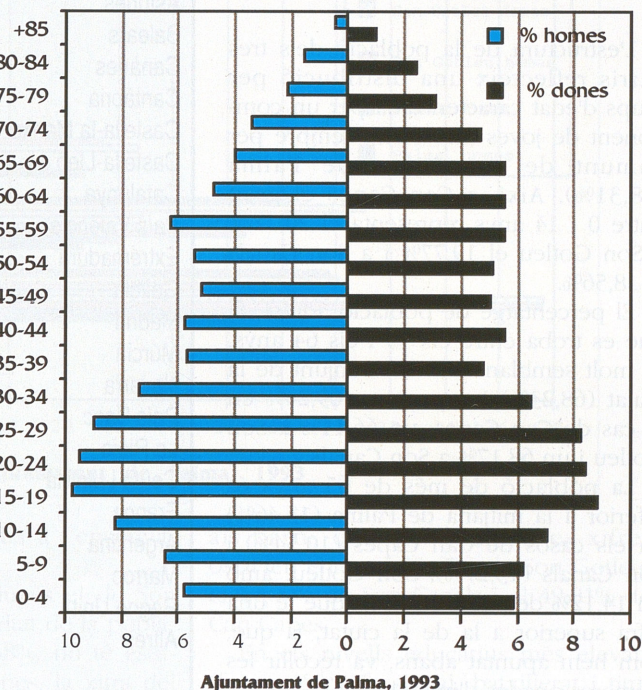
Pel que fa a la població,

cal remarcar que més de la meitat dels 12.725 habitants del conjunt analitzat resideix a Son Gotleu (6.721). Son Canals ocupa el segon lloc amb 4.629 i Can Capes, el menys poblat dels tres, compta tan sols amb 1.375 habitants. Aquestes xifres representen el 4,19% dels 303.485 habitants de Palma.

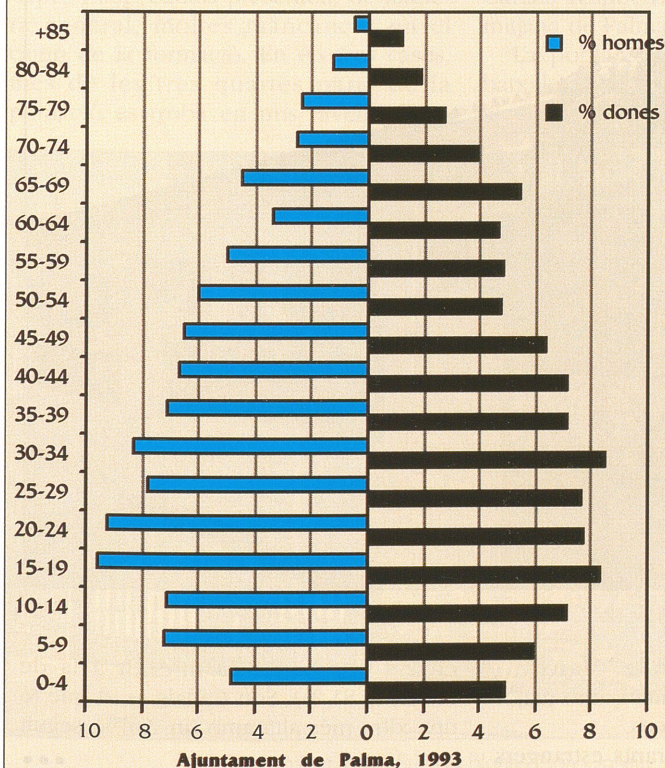
El mateix ordre es repeteix si ens referim a l'extensió. Així Son Gotleu, amb 31,39 ha, és el més gran, seguit de Son Canals amb 18,04 ha i de Can Capes amb 5,3 ha.

Quan parlem de la densitat de població, l'ordre anterior s'inverteix ja que Can Capes és el que la presenta més elevada (259,43 h/ha). Una densitat molt semblant és la que té Son Canals (256,59 h/ha). En darrer terme Son Gotleu, amb 212 h/ha, és el que té una densi-

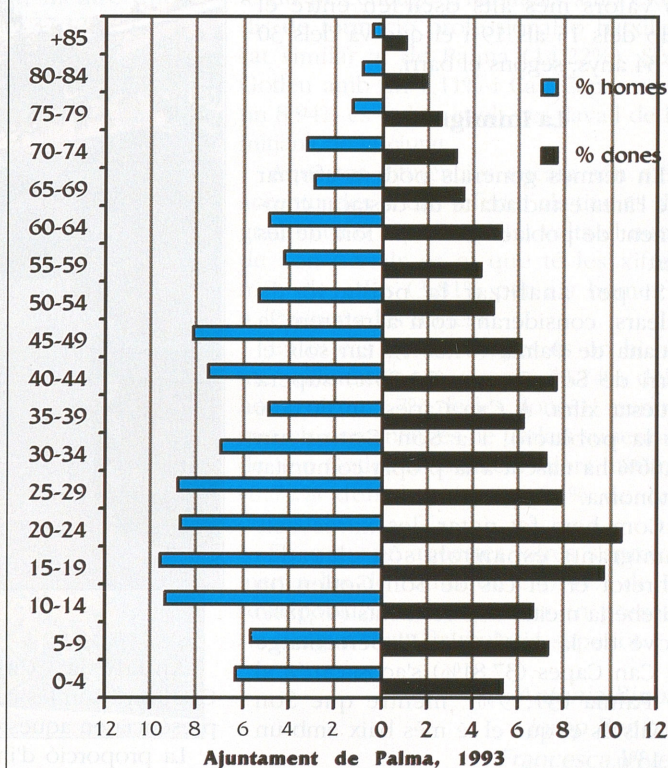
PIRÀMIDE DE POBLACIÓ SON GOTLEU, 1992

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE SON CANALS, 1992

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ CAN CAPES, 1992

...

tat menor.

En els tres casos es tracta de xifres molt superiors a la mitjana de Palma (13,93 h/ha).

L'estructura de la població per edat i sexe

L'estructura de la població dels tres barris reflecteix una distribució per grups d'edat caracteritzada per un component de joves important, sempre per damunt de la mitjana de Palma (18,31%). Així, a Can Capes el grup entre 0 i 14 anys representa el 20,22%, a Son Gotleu el 19,77% i a Son Canals el 18,56%.

El percentatge de població adulta, la que es troba entre els 15 i els 64 anys, és molt semblant a la del conjunt de la ciutat (68,23%) i suposa un 69,24% en el cas de Can Capes, un 66,11% a Son Gotleu i un 68,17% a Son Canals.

La població de més de 65 anys és inferior a la mitjana de Palma (13,46%) en els casos de Can Capes (10,54%) i Son Canals (13,27%). Son Gotleu, amb un 14,12% de vells, és l'únic que té una xifra superior a la de la ciutat, ja que, com hem apuntat abans, va recollir les primeres onades d'immigrants.

El grup d'edat més nombrós és, en el cas dels homes, el que va dels 15 als 19 anys. Mentre que en el cas de les dones els valors més alts oscil·len entre el grup dels 15 als 19 i el que va dels 30 als 34 anys, segons el barri.

La immigració

En termes generals podem afirmar que l'àrea estudiada té un destacat component de població nascuda fora de les illes.

Si per analitzar la població de Balears, consideram com a referent la mitjana de Palma (64,60%), tan sols el barri de Son Canals (71,20%) supera aquesta xifra. A Can Capes un 60,06% de la població, i a Son Gotleu un 51,56% ha nascut a la pròpia comunitat autònoma.

Com hem fet notar, les xifres dels immigrants espanyols són elevades sobretot en el cas de Son Gotleu on gairebé la meitat dels residents (47,18%) prové de la península. El percentatge de Can Capes (37,81%) s'acosta més al de Palma (31,59%), mentre que Son Canals és el que el té més baix amb un 26,13%.

Son Gotleu			Son Canals		Can Capes		Palma	
Origen	Població	%	Població	%	Població	%	Població	%
Andalusia	1.616	24,04	441	9,52	240	17,45	36.245	11,92
Aragó	26	0,37	21	0,43	9	0,64	1.975	0,64
Astúries	19	0,28	9	0,19	2	0,14	1.095	0,36
Balears	3.466	51,56	3.296	71,20	826	60,06	196.721	64,69
Canàries	2	0,02	7	0,14			685	0,22
Cantàbria	6	0,08	9	0,19	1	0,07	484	0,15
Castella-la Manxa	607	9,03	173	3,73	105	7,61	11.191	3,68
Castella-Lleó	114	1,69	74	1,59	20	1,4	6.003	1,97
Catalunya	144	2,14	119	2,54	31	2,24	10.063	3,30
País Valencià	135	2,02	95	2,04	15	1,08	6.528	2,14
Extremadura	141	2,09	69	1,48	16	1,15	3.827	1,25
Galícia	77	1,13	28	0,48	15	1,08	3.286	1,08
Madrid	53	0,78	68	1,46	24	1,74	5.798	1,90
Múrcia	172	2,55	74	1,59	27	1,96	5.707	1,87
Navarra	7	0,1	3	0,06			454	0,14
País Basc	22	0,32	8	0,16	5	0,36	1.442	0,47
La Rioja	5	0,07	1	0,02	3	0,21	328	0,10
Ceuta i Melilla	14	0,20	9	0,19	6	0,42	966	0,31
França	14	0,20	18	0,38	9	0,65	1.595	0,52
Argentina	8	0,11	12	0,25	5	0,36	1.386	0,45
Marroc	16	0,23	13	0,28	3	0,21	810	0,26
Regne Unit	3	0,04	8	0,17	3	0,21	1.225	0,40
Altres	57	0,68	74	1,59	10	0,72	6.254	2,18

Font: Ajuntament de Palma (1993)

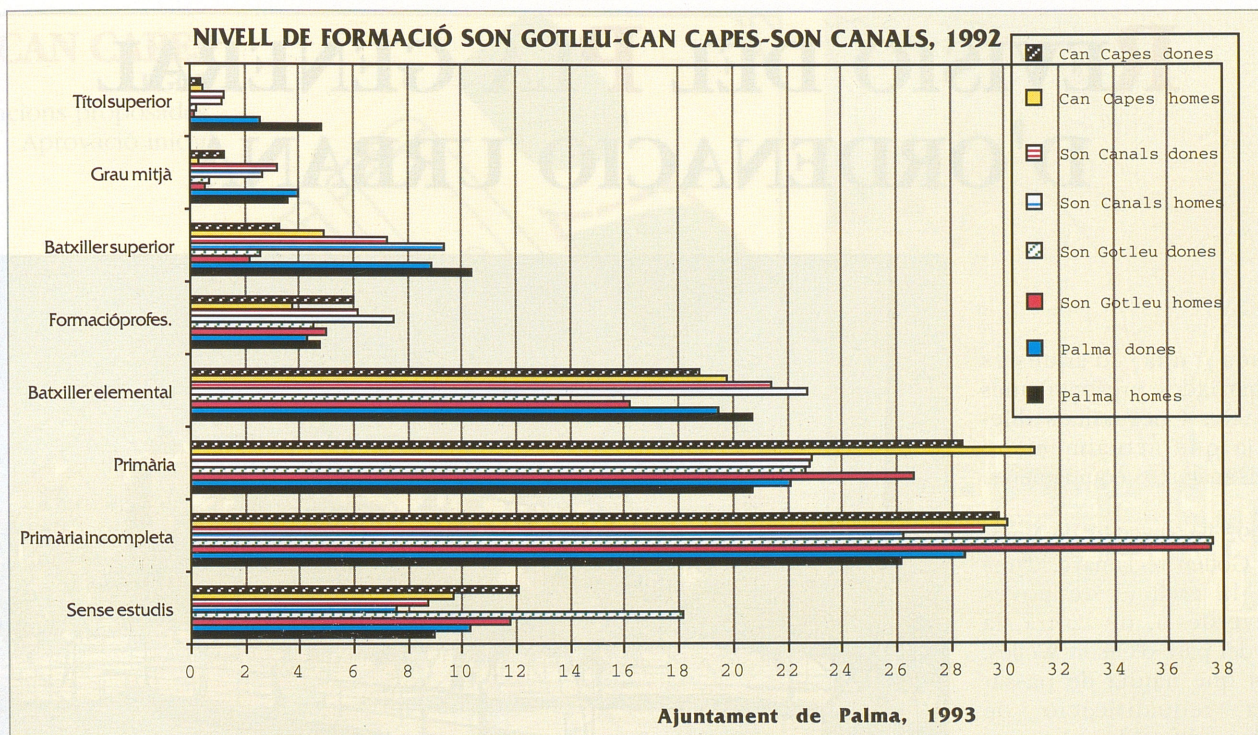

Cases del Camí de Son Gotleu (Can Capes)

Andalusia, Castella-la Manxa i Catalunya són les comunitats amb major presència en aquestes àrees. en els tres barris és inferior a la de Palma (3,81 %). Son Canals és el que té una xifra més alta amb un 2,67%, seguit

La proporció d'immigrants estrangers

...

...

de Can Capes i de Son Gotleu amb un 2,13% i un 1,26%, respectivament. Els països més representats són França, el Marroc i l'Argentina.

El nivell d'instrucció

Els habitants de Son Gotleu, Can Capes i Son Canals presenten, de manera general, moltes mancances en el camp de la formació. En els tres casos, més de les tres quartes parts de la població es troba en uns nivells d'ins-

truïció inferiors o iguals a l'ensenyament primari.

El cas més significatiu és el de Son Gotleu, on més de la meitat de la població, exactament un 52,58%, no té estudis. Pel que fa a les dones, la xifra del barri arriba al 55,88%.

En la mateixa situació, es troben el 40,82% i el 35,92% de Can Capes i Son Canals respectivament, mentre que la mitjana de Palma és del 37,12%.

La població amb estudis primaris i batxillerat elemental de Palma representa el 41,17% del total, mentre que per

als barris que ens ocupen les xifres oscil·len entre el 39,47% de Son Gotleu, el 44,89% de Son Canals i el 49,01% de Can Capes.

En els nivells educatius més elevats (formació professional, batxillerat i títols superiors) és on les diferències entre aquests barris es fan més paleses.

Tan sols Son Canals, amb un 15,05%, té un percentatge d'habitants amb estudis de formació professional o batxillerat similar al de Palma (14,22%). Son Gotleu amb un 7,11% i Can Capas amb un 8,94% es troben molt per davall de la mitjana de la ciutat.

Aquestes diferències encara són més accentuades si ens referim als titulats de grau mitjà o superior. Altra volta el nucli de Son Canals és el que té les xifres més elevades (3,81% per als homes i 4,42% per a les dones).

En el cas de Can Capes és on hi ha més diferències per sexes (0,74% dels homes i un 1,7% de les dones), mentre que els percentatges de titulats superiors de Son Gotleu assoleixen valors mínims (0,72% dels homes i 0,94% de les dones).

En cap cas, aquestes xifres s'aproximen a les de Palma on el 7,49% de la seva població total es troba en possessió d'algun tipus de titulació superior.

Institut Josep Sureda Blanes (Son Gotleu)

Antònia Ripoll
Josep Benítez
Francesca Vives

REVISIO DEL PLA GENERAL D'ORDENACIO URBANA

Cada una d'aquestes barriades presenta unes deficiències i necessitats diferents, ja que actualment no tenen els mateixos equipaments.

El 1992 l'Associació de Veïns de Son Gotleu reclamava, d'una banda, la creació de noves zones verdes i, de l'altra, la millora del parc d'Orson Welles, reforma que hauria de passar per la requalificació de parcel·les edificables. Aquesta barriada compta amb nombrosos serveis i equipaments.

Can Capes pateix problemes d'infraestructura, sobretot per causa de l'estretor dels carrers, circumstància que requereix una reforma a llarg termini i que no és contemplada en l'actual Reforma del Pla general d'ordenació urbana. D'altra banda, el barri demana la creació de locals socials, ja que no en té cap.

Els veïns de Son Canals es queixen dels renous i dels problemes de circulació que la barriada pateix. Així mateix, sol·liciten la instal·lació d'equipaments esportius i d'espais lliures.

La Reforma del Pla general d'ordenació urbana preveu les següents actuacions a Son Gotleu:

a) la requalificació de dues parcel·les edificables, al costat de la plaça d'Orson Welles, en zona verda, les quals s'acondicionaran com a ampliació del mateix parc;

b) l'execució, a càrrec dels particulars, de l'ampliació del

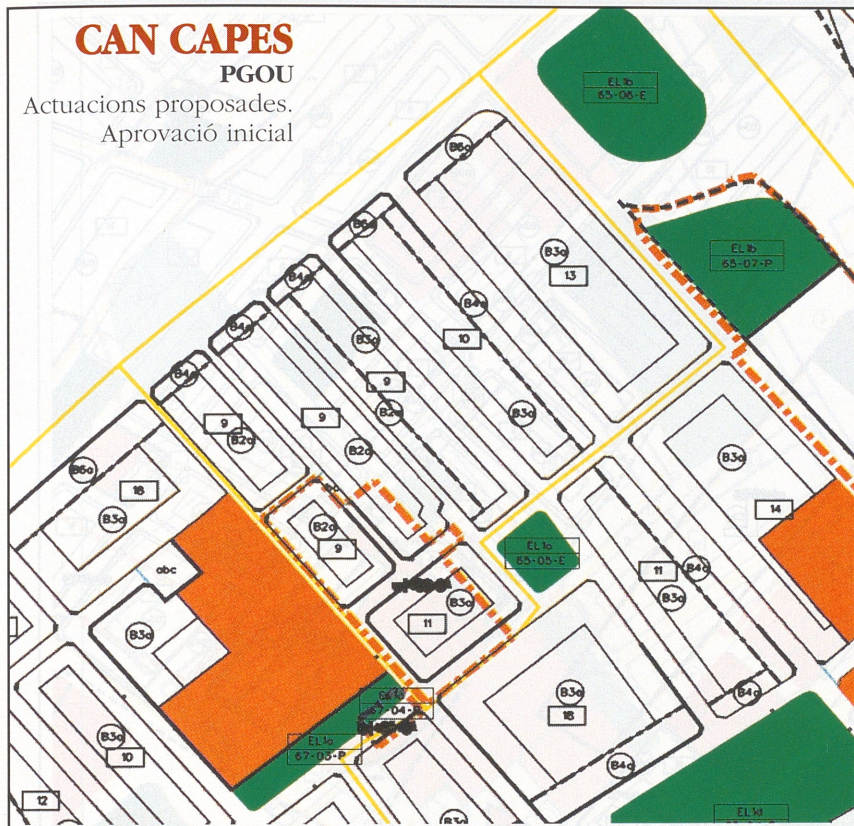
Plaça Orson Welles (Son Gotleu)

Plaça Can Capes

CAN CAPES

PGOU

Actuacions proposades.
Aprovació inicial

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

Parc infantil (Son Gotleu)

Revisió Pla general d'ordenació urbana

Aprovació inicial. (Vegeu plànol)

SON GOTLEU

		Denominació	Carrer
1)	Espai lliure		Francesc Julià
2)	"		Francesc Julià
3)	"		Joan Coll
4)	"		Mare de Déu de la Victòria
5)	Equipaments:	Mercat	Indalecio Prieto
6)	"	Assistencial	Pico Peñalara
7)	"	Docent	Mare de Déu de la Victòria
8)	"	Esportiu	Crespí Coll
9)	"	Religiós	Francesc Julià

SON CANALS

1)	Espai lliure		Pare Bayó
2)	"		Isidoro Antillón
3)	"		Isidoro Antillón
4)	Equipament		Pare Bayó
5)	"		Ricard Roca
6)	"		Pare Bayó

Cal remarcar que tota revisió d'un Pla general s'ha de sotmetre a una aprovació inicial, una de provisional i, finalment, la definitiva.

En aquests moments, ha acabat el període d'informació pública de l'aprovació inicial, per la qual cosa la nostra feina exposarà tot allò que està previst fins a l'actual estat de tramitació, tot deixant de banda que, una vegada estudiades les al·legacions, es puguin fer algunes modificacions.

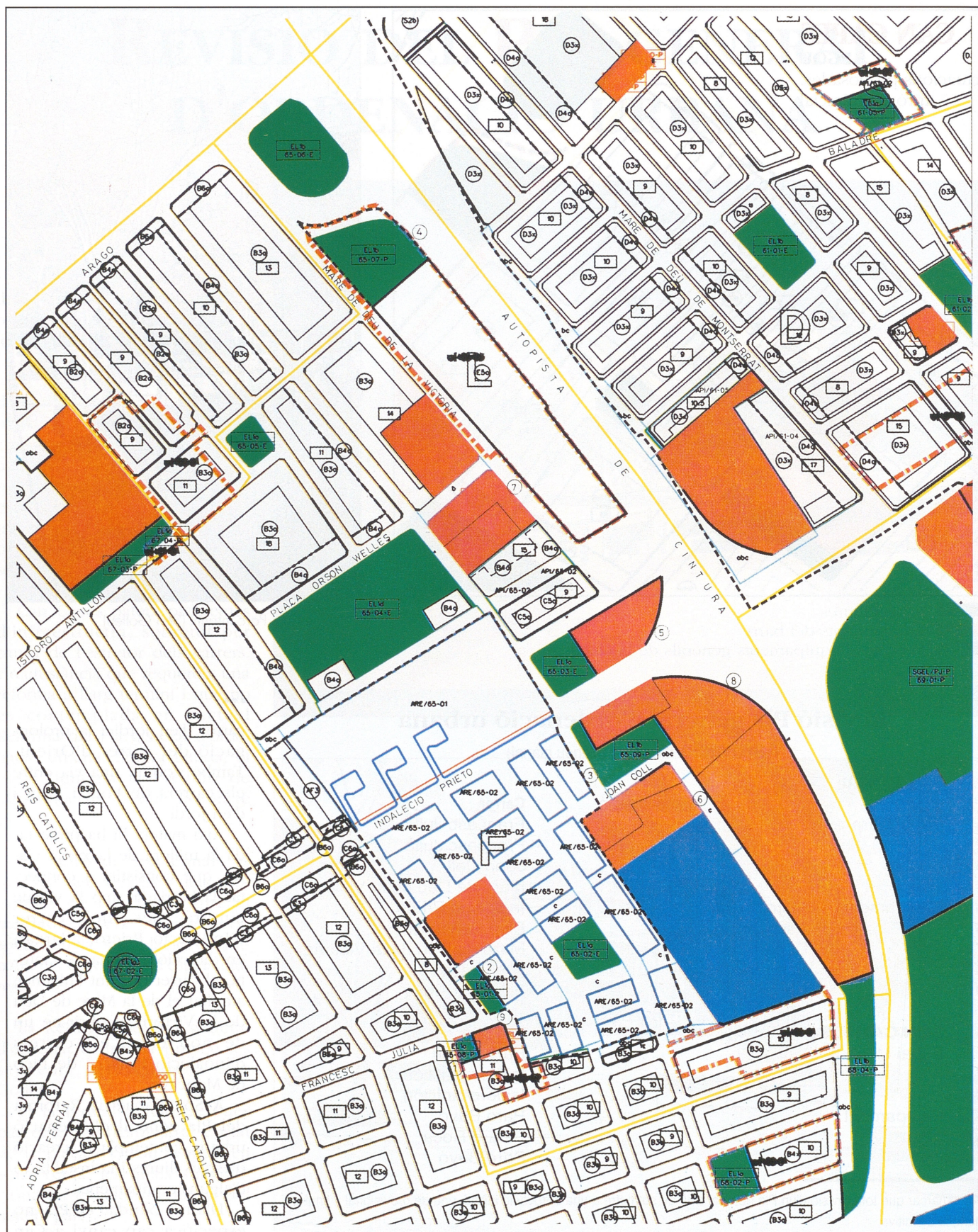
...

carrer d'en Jordi i la prolongació del carrer d'Orient. També s'obrirà una via entre els carrers de Font i Roig i d'en Jordi.

Així mateix hi ha projectada la millora de la xarxa viària, que consistirà a connectar la barriada amb la via de cintura des del carrer d'Indalecio Prieto; allargar, en direcció a la via de cintura, el carrer de Sant Fulgenci; ampliar el de la Mare de Déu de la Victòria, i obrir-ne un de nou entre els carrers d'Indalecio Prieto i de Pico de Moncayo.

A Son Canals la Reforma del Pla general d'ordenació urbana contempla la creació d'espais lliures i la instal·lació d'alguns equipaments.

D'altra banda, el Pla no especifica cap canvi a Can Capes ni d'equipaments, ni d'espais lliures, ni cap reforma de la xarxa viària.

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

SON GOTLEU

PGOU. Actuacions proposades. Aprovació inicial

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

SON CANALS

PGOU. Actuacions proposades. Aprovació inicial

HISTORIA

Son Gotleu, Son Canals i Can Capes són tres barris situats dins l'àrea urbana de Palma, al nord de l'eixample, entre la carretera d'Inca i la Soledat.

Es troben un vora l'altre i actualment els límits són imprecisos. Malgrat això, la seva evolució històrica ha estat molt diferent. Son Gotleu és un dels barris més representatius del creixement provocat per la immigració dels anys seixanta del s XX, en canvi Can Capes es remunta al s XIX.

Son Gotleu és un barri que va sorgir a la perifèria de la ciutat per allotjar la nombrosa immigració que va arribar a Mallorca arran del *boom* del turisme dels anys seixanta.

Fins aleshores, aquesta zona era bàsicament agrícola. La major part de les terres pertanyia a les possessions de Son Gotleu, Son Negre i Son Real.

El 1962, s'inicià el procés d'urbanització. Es varen construir habitatges unifamiliars i amb el temps el barri enllaçà amb Can Capes i Son Canals a l'oest, la Soledat a l'est i el Rafal Vell al nord. Des de 1976, la via de cintura separa aquestes dues barriades. Els habitatges eren en general de petites dimensions i la densitat de població augmentà fins a convertir-se en una de les més altes de Palma.

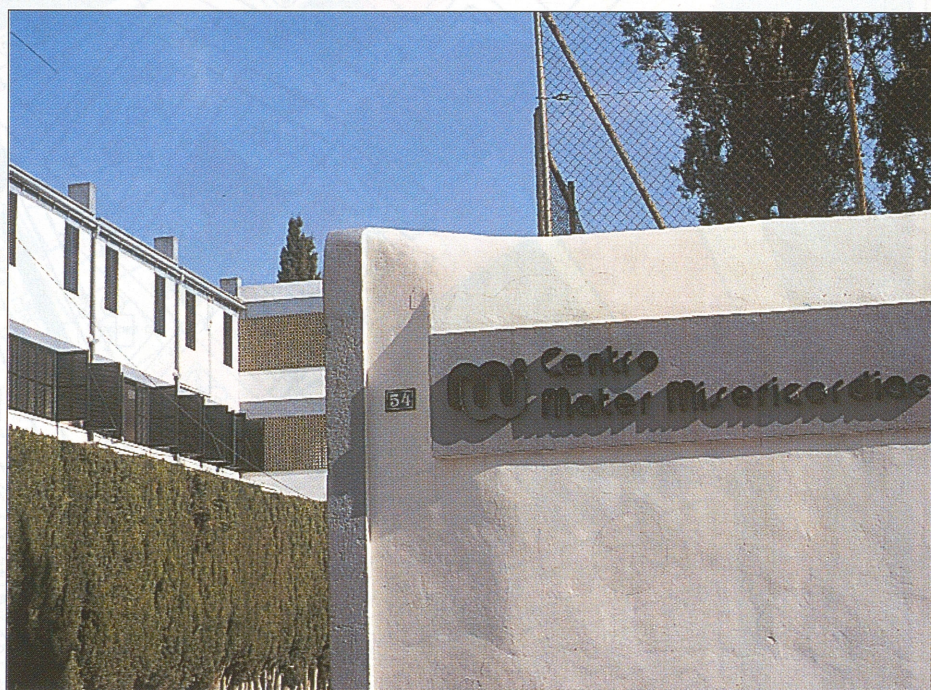
Malgrat esser un típic barri dormitori, a poc a poc es va anar desenvolupant el petit comerç, fins a adquirir una importància notable.

En els anys setanta i vuitanta, un dels principals problemes de la barriada fou la manca d'infraestructures, fet que motivà diverses protestes. A poc a poc el barri fou dotat d'escoles, zones verdes i Centre de Salut i es va convertir en un barri ben equipat. Així i tot, el 1993 encara va sorgir un problema, arran de la urbanització d'un solar proper a la plaça d'Orson Welles, perquè els veïns volien que fos una zona verda. Al final s'arribà a una solució de compromís i només s'urbanitzà la meitat del solar.

En els anys vuitanta i noranta, el barri es va convertir en una de les zones de Palma més afectades per la delinqüència, especialment per la juvenil. El 1989 l'Associació de Comerciants de Son Gotleu denuncià la inseguretat ciutadana

Son Gotleu (vista general)

Mater Misericordiae (Son Gotleu)

na existent i el 1992 el Centre de Salut va patir importants destrosses.

El 1990 hi va haver una forta polèmica, ja que els veïns s'oposaren a la instal·lació d'un grup de gitanos proce-

dents de Son Banya, fet que consideraven podria agreujar el problema de la droga.

Fins al 1994, sovintejaren les queixes

Corpus Christi

Plaça del Tinent Coronel Franco

...
contra una bugaderia que produïa una important contaminació. Aquell any, l'empresa es traslladà al polígon industrial de Consell.

Can Capes és un barri amb cases potser fins i tot més antigues que les dels Hostalets. Pren el nom d'un hort que ha quedat completament absorbit per la barriada. El 1895, ja era conside-

rat un llogaret. El 1910 constava de 203 edificis, amb un total de 489 habitants. La majoria de cases eren de planta baixa o de planta i un pis, amb un petit hortet a la part posterior. Dins el context de la politització del període de la Segona República, hi va haver un petit nucli comunista, en concret el sub-radi comunista de l'est, amb un local en el carrer de Màlaga. Almenys un veí d'aquest barri va morir durant la Guerra Civil a causa de la repressió, Gabriel Sastre Bosch, assassinat l'octubre de 1936 prop de Son Pardo.

Els anys seixanta, el barri va créixer molt i va arribar un important contingent de població immigrant. La major part de cases unifamiliars fou substituïda per blocs de pisos, al mateix temps que la urbanització de Son Canals i Son Gotleu accentuava el seu caràcter urbà.

En els anys trenta del segle XX, Son Canals encara era una gran possessió. A poc a poc es va anar parcel·lant i el 1942 s'hi construï el camp de futbol de l'Atlètic Balears. Aquest camp es va utilitzar fins al 1962 i després va ésser urbanitzat. En els anys cinquanta encara hi havia a Son Canals àmplies zones sense urbanitzar i, per exemple, no s'havia obert el carrer del Metge Darder. Com a Can Capes, els anys seixanta foren de creixement urbà i d'arribada d'immigrants.

Políticament, Son Gotleu, Son Canals i Can Capes formen part del districte V, un districte que s'ha caracteritzat per una forta implantació del PSOE. A les eleccions municipals de 1987, el PSOE quasi doblà AP, que fou la segona força més votada. El tercer partit amb més sufragis va ésser el CDS i el quart, UM. En canvi, a les eleccions municipals de 1991, la coalició PP-UM aconseguí superar, per poc, el PSOE, que de tota manera obtengué en aquest districte els seus millors resultats. En aquesta ocasió el tercer partit amb més vots va ésser el PSM i el quart, EU. A les eleccions generals de 1993, el partit més votat tornà a ésser el PSOE, que superà en només un 2% el PP. La tercera força fou EU i la quarta, el PSM. Aquest districte fou l'únic de tot Palma on no va guanyar el PP. Els comicis europeus de juny de 1994 suposaren una forta davallada del PSOE. El PP, en canvi, el superà en un 11%. EU experimentà un fort creixement i el PSM es mantengué com el quart partit més votat.

Antoni Marimon

PATRIMONI

TRES BARRIADES DE TRES EPOQUES DEL CREIXEMENT URBÀ DE PALMA

Les barriades de Son Canals, Can Capes i Son Gotleu, avui pràcticament aferrades, han tengut una distinta evolució cronològica pel que fa al seu procés urbanitzador. En certa forma cada una representa part del moviment expansiu que ha sofert la nostra ciutat en aquest darrer segle.

L'únic tret comú que manté una certa cohesió entre aquestes barriades és la toponímia que recorda l'antic ús agrícola d'aquests ara populosos barris, i que en un temps eren ocupats per un bon nombre de possessions com les de Son Real, Son Canals, Son Gotleu, Son Fortesa i Son Negre.

Probablement el canvi de l'ús de la terra, de rural a residencial, es degué iniciar al final del segle passat, quan els Hostalets d'en Canyelles començaven a ser un atapeït llogaret dels afores de Palma. La creixent industrialització de la zona, iniciada al final del segle passat i principi de l'actual, degué servir d'estímul perquè la primera àrea urbanitzada fos la de l'altre costat de la carretera d'Inca, la de Son Canals que al principi de segle tenia ja més de cent cases. Per tant és aquí on encara, i molt residualment, hi ha les cases més antigues de la barriada, que tipològicament presenten certes semblances amb les dels Hostalets.

Cal situar, doncs, la construcció d'aquest barri emmarcant-lo en el procés d'eixampla de Palma iniciat als primers anys d'aquest segle amb el Pla Calvet (1902). Poques són les restes que s'han conservat d'aquests anys, el Col·legi de la Milagrosa que va esser fundat a les acaballes del segle anterior no conserva pràcticament res de la primitiva edificació que ha estat molt reformada.

L'actual Centre d'Educació d'Adults de Son Canals és un altre dels edificis significatius del barri. La construcció presenta certes reminiscències modernistes a la seva façana principal, especialment en les motllures de portes i finestres, i en les formes de les persianes. El més probable és que aquest edifici fos aixecat a les primeres dècades del segle XX.

Així mateix, algunes de les cases del carrer d'Aragó mantenen la tipologia,

Centre d'Educació d'Adults (Son Canals)

Cases del carrer de Reis Catòlics

...

...

quasi rural, dels primers eixamples de la ciutat, són construccions de planta baixa i pis, amb coberta de teula àrab a dues vessants. La façana principal, abocada a la carretera, presenta la porta d'accés centrada i dues grans finestres laterals, disposició que es repeteix al pis superior, el lloc central és ocupat

Can Capes, Son Canals i Son Gotleu responen a distintes èpoques de creixement de la nostra ciutat. Son Canals i Can Capes foren urbanitzats a principi i mitjan segle, respectivament; en canvi Son Gotleu és el barri més representatiu del model d'habitatges de Protecció Oficial impulsats els anys 60

per un balcó. Cases semblants a aquestes es mantenen també al carrer dels Reis Catòlics quasi arribant al d'Aragó.

Can Capes va prendre el seu nom d'un antic hort que ha quedat totalment integrat dintre del nucli urbà. El procés constructiu de la barriada s'inicià molt després que a Son Canals. Can Capes

Carrer d'Aragó (Can Capes)

va començar a créixer devers els anys 40, gràcies al Pla d'eixampla de Palma projectat per l'arquitecte Gabriel Alomar.

S'hi troben cases modestes poc ressenyables arquitectònicament. Un poc més lluny, al carrer de Son Gotleu, hi ha una curiosa renglera de cases, que foren construïdes els anys 50. Es tracta d'una filera de cases, que corresponen a construccions de planta baixa amb

coberta de teula de dues vessants. La planta és rectangular amb un petit pati anterior i un corral o jardí posterior. Les façanes presenten la porta al mig i dues grans finestres laterals que serveixen per il·luminar les habitacions principals. Destaca el contrast entre les diferents tonalitats de les façanes i les bolles, gerros o pinyes que decoren la porta d'accés al pati anterior.

Son Gotleu és un barri completament diferent dels dos esmentats anteriorment, aquesta barriada és conseqüència de l'arribada d'immigrants peninsulars vinguts a l'illa atrets pel boom turístic dels anys 50 i 60. La necessitat de donar allotjament a l'allau de persones novvingudes, possibilità la construcció intensiva d'aquests terrenys. La conseqüència fou l'edificació de blocs gairebé iguals de cinc i sis pisos d'alçada que convertiren Son Gotleu en una de les barriades més densament poblades de Palma.

Poc es pot destacar de Son Gotleu de la seva arquitectura, sols algunes cases de la perifèria del barri no corresponen al model desarrollista dels pisos de Protecció Oficial dels anys 60, aquestes es troben situades als límits del barri, properes a la Soledat, o a Son Canals i a Can Capes, responen generalment als tipus ressenyats en aquells indrets, freqüentment són cases de planta baixa i també qualche xalet.

Vivendes de Son Gotleu

Joan Manuel Pons

VIDA SOCIAL

Les activitats parroquials: Corpus Christi i Sant Vicenç Ferrer

El 1966 s'inaugurà la guarderia infantil Corpus Christi, a partir de la qual es creà la parròquia del mateix nom, beneïda el 1967. En fou el primer rector Gabriel Moranta. Des d'un principi disposava d'una escola parroquial. El 1970 la parròquia organitzà l'Infant Club Son Gotleu, que reunia nins i joves a través d'activitats, com teatre, esport, música i excursionisme. Tres anys després, sorgí un club per a al·lots majors de 14 anys: l'Iris Club. Era dirigit pel rector de Corpus Christi i duia a terme actes culturals, esportius, etc.

Al principi de 1968 s'iniciaren les activitats i funcions d'una altra parròquia: Sant Vicenç Ferrer. El seu local, encara provisional, estava a la sala d'actes del sanatori Mater Misericordiae. L'any següent, se n'inaugurà un de nou al carrer de Santa Florentina i, al mateix temps, aparegué el grup de joves 6-68, molt relacionat amb la parròquia. Aquesta agrupació fomentà dins el barri la cultura, els esports, formà una petita biblioteca i col·laborà amb la revista *Eco Viu*. Aquesta publicació sorgí dins la parròquia de Sant Vicenç Ferrer el 1969; va ser dirigida pel rector Antoni Pol fins al 1971 i, després, per Sebastià Miralles. La seva periodicitat era bimestral i es redactava majoritàriament en castellà. Tenia un tiratge d'uns 400 a 500 exemplars i en edicions especials superava els 600. També estava relacionat amb aquesta parròquia el grup excursionista l'Ofre Club, que féu les seves primeres sortides al final de 1971. El 1991 Sant Vicenç Ferrer es convertí en vicaria.

Esports, cultura i oci a Son Gotleu

A part del moviment associatiu que sorgí a les parròquies del barri, s'han de tenir en compte altres iniciatives. Al final dels anys 60, al carrer de Santa Florentina, s'hi instal·là el Centre Cultural Recreatiu Son Gotleu. Oferia activitats educatives (cursos de certificat d'estudis, d'alfabetització, d'orientació matrimonial, etc.) i d'oci i disposava d'una biblioteca. El 1972, d'aquest centre sorgí el Club Juvenil Jupa, que oferia activitats recreatives.

Els grups esportius dins Son Gotleu han estat nombrosos, però molts han tingut una vida efímera. Se sap de l'existència dels següents equips de futbol: el 1970 el

Col·legi La Milagrosa

C.E. Atahualpa jugava al camp del Rafal i el 1973 al del Molinar, a la segona divisió regional, i la temporada 73-74 passà a denominar-se Atlètic Son Gotleu. El 1968 es formà el C.E. Son Gotleu, que jugava al camp de Son Gotleu; devers 1973 participà en els campionats de l'obra sindical d'Educació i Descans i tenia equips d'alevins i infantils. Al principi dels 70 sorgí el C.E. Brindi, que reuní uns 50 al·lots. El 1972 aparegué l'U.E. Sant Vicenç Ferrer, amb un equip infantil. Aquell mateix any sorgí el C.E. Imperial, que a la temporada 73-74 fou absorbit pel C.E. Son Gotleu. El 1974 es constituí l'equip Bar Acapulco, que jugava a tercera regional. L'any següent, neixen l'Olimpíic de Balears i el Ràcing Son Gotleu, format aquest darrer per alumnes del Col·legi Públic Joan Capó. Al final dels anys 80 es creà el Club Petanca Son Gotleu.

El 1991, s'inaugurà el poliesportiu de Son Gotleu. Disposa de piscina, gimnàs i jocs recreatius.

Les organitzacions veïnals

El moviment veïnal s'inicià el 1976 amb la creació de l'Associació de Veïns de Son Gotleu. Però els habitants del barri abans ja s'havien unit diverses vegades per intentar aconseguir algunes millores per a la zona. Per exemple, el 1967 es creà una associació de copropietaris dels habitatges Reis Catòlics, que intentà millorar en diversos aspectes els pisos de protecció oficial que s'havien construït recentment. Al principi del decenni dels 70 recolliren

més de mil firmes per obligar a l'Ajuntament a condicionar la plaça de Fra Joan Alcina. El 1974 es creà l'Associació Familiar Audaz, que era presidida pel batle de barri Andreu Pujol.

Però, fou l'Associació de Veïns de Son Gotleu la que, des de 1976, va unir les reivindicacions de la barriada. Durant els primers mesos, mentre es legalitzaven els estatuts, l'Associació funcionà a partir d'una junta gestora. En els primers anys, tingué una actitud fortament reivindicativa davant les mancances del barri (infraestructures mínimes, sanitat, zones verdes, etc.) Però, al final dels anys 80, es mostrà totalment inactiva, seguint una tendència, més o manco general, que es donava a tota la ciutat. A partir de 1989 es posà en funcionament de nou amb un programa d'activitats molt variat (tallers d'artesanía, educació d'adults, publicació d'una revista, etc.).

Aquest programa de revitalització del moviment veïnal va permetre que l'Associació captàs, en poc temps, uns 700 socis. A part del moviment veïnal, a Son Gotleu hi ha altres grups. Cal destacar l'agrupació folklòrica la Rondalla de Bellver, fundada el 1981, i la llar per a persones grans (1977).

Educació i festes

La nombrosa població que, des dels anys 60, es concentra a Son Gotleu va crear una gran demanda en educació. El 1964 s'establiren al barri les franciscanes, que s'han dedicat a l'educació i a la rehabilitació dels minusvàlids. El 1968 es va obrir el col·legi privat Corpus Christi, que depenia de la parròquia. El 1972 i el 1975 s'inauguraren els col·legis públics Joan Capó i Gabriel Valseca. El 1984, les Filles de la Caritat obriren el col·legi de la *Milagrosa*. El 1990, s'inaugurà l'Institut de Batxillerat número 8, que després es convertí en Institut d'Ensenyament Secundari Josep Sureda i Blanes. Disposa de 24 unitats i té línies d'ensenyament en català i en català i castellà.

Quant a les festes, hi destaquen les que se celebren, a partir de 1964, per Sant Pere i Sant Pau. Durant els anys 60 i 70, eren organitzades pel batle de barri i una comissió elegida per ell. Els actes més importants eren l'homenatge a les persones majors, les activitats esportives i les revetles. Quant a sanitat, disposa del Centre de Salut Son Gotleu.

Miquel Pieras Villalonga

EL MOVIMENT ASSOCIATIU

SON GOTLEU

L'any 1975 es va fundar l'Associació de Veïns de Son Gotleu, presidida actualment per Pere García, i que té uns 700 socis. L'Associació de Veïns té un local en propietat al carrer de Tomàs Rullan.

L'Associació duu a terme tota una sèrie d'activitats estables com l'organització de les festes cícliques, festes de la barriada, col·laboració amb educadors de carrer, tallers d'artesanía dirigits a dones. També duu a terme reivindicacions en temes d'urbanisme, salut, medi ambient, i millora en general de les condicions de la barriada. Bàsiques han estat les seves reivindicacions per evitar les molèsties que produïa una bugaderia industrial situada al barri, i que finalment s'ha instal·lat fora de Palma.

L'Associació té registrada la revista Son Gotleu, barri i ciutat, de la qual només ha sortit el primer número. De tota manera fa fulls informatius puntuals sobre els temes més importants.

El setembre de 1993 es va crear l'Associació de Veïns Orson Welles, per discrepàncies amb l'actuació que havia tengut l'Associació de Veïns respecte al solar de la plaça d'Orson Welles, on finalment a més de pisos s'ha fet una zona verda. Aquesta associació es va constituir per reclamar aquesta zona verda i per fer el posterior seguiment de les obres i compliment dels terminis.

Actualment s'ha constituït com a associació de veïns, té poc més de 200 socis, i les seves principals preocupacions són el seguiment de les obres que es fan a la barriada: voravies, fanals,... Vol recuperar la pista que hi havia de futbol-7, en lloc de l'actual pista de monopatí, també vol recuperar el camp de futbol i la pista d'atletisme que hi havia als actuals terrenys del Poliesportiu. Un altre tema que preocupa molt és el de la droga: ha fet el seguiment amb la policia, i n'ha denunciat els punts de venda.

Actualment té en perspectiva organitzar diverses festes a la barriada, i començar cursos diversos.

La Llar per a Majors de Son Gotleu és presidida per Lluís Valcaneras, i té 2.000 socis. Ocupa un local de Sa Nostra i organitza des de fa més de 9 anys activitats com ball, jocs de taula, billar, petanca,...

Així mateix a la barriada hi ha el Centre Cultural de Jubilats i Pensionistes presidit per Julián Moreno.

L'Associació de pares i alumnes del col·legi Joan Capó es va dissoldre, però la directora, Joana M. Ramis, comenta que la intenció és que es torni a posar en marxa. Mentrestant el col·legi té un servei de biblioteca gestionat per mestres i alumnes de 8è, atletisme gestionat per l'associació esportiva Joan Capó, formada tant per alumnes, com ex-alumnes, i fins i tot d'altres col·legis i barriades. Gestionat per l'Ajuntament es fa gimnàstica per a adults i bàsquet. Finalment hi havia un monitor de futbito que feia feina amb grups de nins difícils, però que ja no es fa, arran de la desaparició del Grup d'Educadors de Carrer —GREC—.

L'Associació de pares i alumnes del col·legi Gabriel Valseca es va fundar l'any 1978 i duu a terme tota una sèrie d'activitats extraescolars per als infants: futbito, bàsquet, voleibol, gimnàstica per a adults, música, solfeig,...

Les dues parròquies de Son Gotleu, la de Corpus Christi i la de Sant Vicens Ferrer, es varen juntar en una de sola, la Parròquia de Corpus Christi. Aquesta parròquia té dos clubs d'esplai, el de l'antiga parròquia i el de l'actual; un grup d'Acció Social, que fa feina de prevenció i d'ajuda als necessitats; un d'adults; el de Vida Creixent per a gent major; un de confirmació amb 30 joves; un de catequesi amb 200 infants que es preparen

per a la primera comunió, i finalment el col·legi Corpus Christi, concertat.

La Rondalla de Bellver és una associació cultural de ball i música mallorquins, presidida per Joan Pastor. Fa 13 anys trenta dues persones formaren l'agrupació que es dedica a la recerca en el món del folklore i a actuacions. D'aquesta agrupació va néixer una escola de música i de ball. Publica una revista mensual, M'han dit, sobre temes de folklore i amb l'agenda d'actuacions.

L'Atlètic Son Gotleu va ser fundat l'any 1974. Posteriorment va desaparèixer per qüestions econòmiques i va tornar a començar la seva activitat la temporada 90-91 fins a l'actualitat. Aquest club de futbol és presidit actualment per Casimiro García, té 4 equips (cadets, infantils, alevins i futbol-7) i juga al camp del Rafal. Espera des de fa 5 anys un camp municipal al Poliesportiu de Son Gotleu.

El Club Petanca Bar Central va ser creat fa 5 anys, és presidit per Martí Coll i té 150 socis. Juga a les pistes davant del bar. Té cinc equips en categories diverses.

El Club Petanca Son Gotleu va ser creat fa 13 anys, és presidit per Máximo Gómez i compta amb 75 jugadors repartits en cinc equips de diverses categories. Juga a les pistes de devora el col·legi.

SON CANALS

L'Associació de veïns de Son Canals va començar les seves activitats fa 15 anys, actualment és presidida per Gregori Vicens i té 400 socis.

No té local propi i utilitzen el del Centre d'Adults de Son Canals. A part d'organitzar les diverses festes de la barriada (festes d'estiu, les verges, els Reis,...) amb el Centre d'Adults duu a terme tota una sèrie de tallers: confecció, fotografia, ball de saló, formació professional,... Així mateix, l'associació col·labora amb el Grup Güell.

La barriada ha aconseguit un menjador de majors al carrer del Capità Bayo, però encara té altres reivindicacions donat que hi manquen zones verdes i d'oci i esport.

El Centre d'educació d'Adults Son Canals es va crear devers 1986. Depèn del Ministeri d'educació i Ciència, compta amb cinc aules, dos tallers i una biblioteca.

El Grup Güell, presidit per Bartomeu Barceló (Tolo Güell), va començar les seves activitats l'any 1973 al bar Güell, avui ja desaparegut. Actualment ha començat una nova etapa al bar Menfis.

Els 75 socis del grup duen a terme tota una sèrie d'activitats. La més coneguda és l'organització de la marxa del Güell a Lluc a peu, que l'any 1994 ha complit la seva XXI edició. A més col·laboren en l'organització de Sa Rua, en la lluita contra el càncer, en la marató Ramis Sastre, en la Diada Ciclista de Sant Sebastià, i són voluntaris de Protecció Civil.

CAN CAPES

L'Associació de Veïns de Can Capes és en procés de dissolució per manca de col·laboració. El president és Francisco Montes i la vicepresidenta Rafaela Jiménez.

L'associació que es va fundar fa 4 anys i tenia més de 90 socis, es dissoldrà perquè no hi ha ningú que es vulgui fer càrrec. A més al barri no hi ha altra entitat associativa.

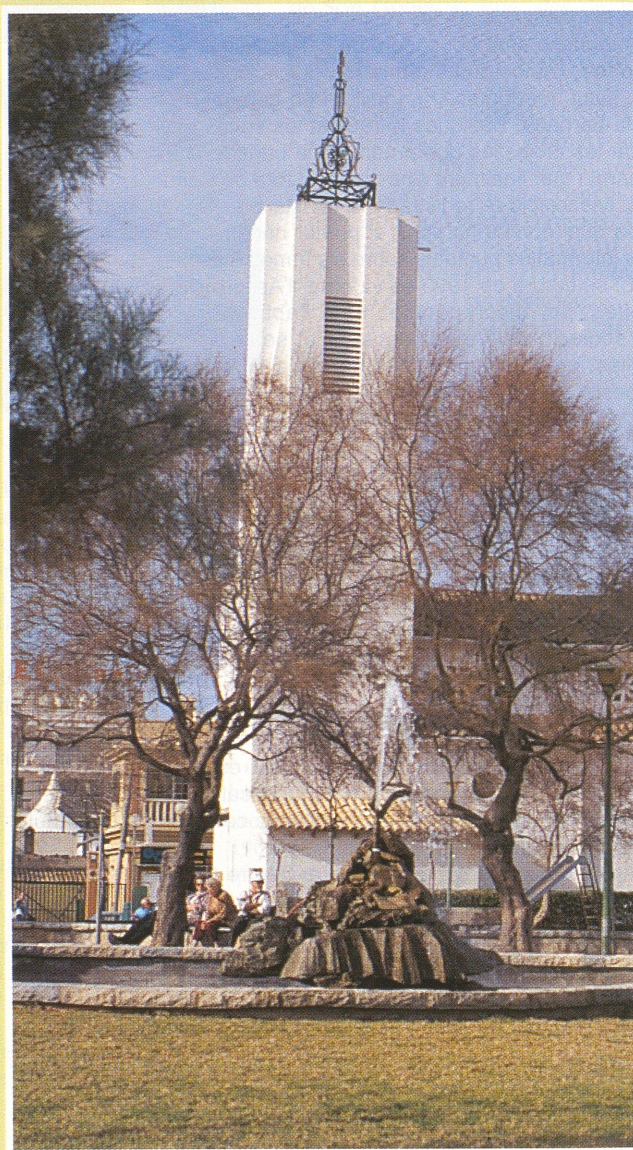
Gabriel Barceló Milta

Els Barris de Palma

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Proper fascicle:

Can Pastilla i l'Arenal

Imatges de Can Pastilla i l'Arenal

Ajuntament de Palma